

MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-005-6-4>

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Буканов Г. М.

*кандидат політичних наук, доцент,
докторант кафедри менеджменту та управління проектами
Дніпропетровського регіонального інституту
державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України
м. Дніпро, Україна*

В сучасних умовах актуалізації проблем управління сталим розвитком вимагає розроблення ефективної системи механізмів регулювання у сфері формування і реалізації екологічної політики. де провідну роль відіграє держава і державні органи управління. Особливого значення набуває модернізація і оптимізація системи регіонального екологічного управління, удосконалення механізмів формування і реалізації екологічної політики на регіональному рівні, що здійснюється як процес державного регулювання в сфері природокористування в межах певної території.

Аналіз літературних джерел дозволяє стверджувати про відсутність єдиного підходу щодо трактування державної екологічної політики. Х. Марич, вказує на те, що «стратегія екологічної політики має визначати не лише пріоритетні цілі та напрями, але і відповідні заходи та засоби для їх реалізації з

урахуванням реального стану довкілля та тенденцій до змін у ньому, потреб соціального та економічного розвитку країни на основі фундаментальних доктринальних положень» [3, с. 190]. Л. Сергієнко, О. Дзюбенко і С. Ожго стверджують, що «державна екологічна політика є комплексом законодавчо визначених цілей і завдань, засобів та інструментів, заходів та дій органів державної влади на всіх рівнях у сфері екології та охорони навколишнього середовища, що спрямовані на збереження і відтворення, а також охорону навколишнього природного середовища, максимально ефективне використання природно-ресурсного потенціалу країни, забезпечення раціонального, екологічно безпечного господарювання та високоефективного збалансованого природо-користування шляхом запровадження інноваційних та екологічних технологій, створення сприятливих умов для забезпечення екологічної безпеки держави та безпечного життя її громадян» [4, с. 192-193].

Наведені визначення дають підставу казати про екологічну політику як систему механізмів державного і публічного управління у сфері екології та охорони навколишнього середовища, що сприяють досягненню цілей сталого розвитку держави в цілому і окремих регіонів як соціально-еколого-економічних систем.

На думку О. Колонова, механізмом формування та реалізації державної екологічної політики доцільно вважати сукупність цілей, принципів, функцій, форм, методів та інструментів, за допомогою яких держава (суб'єкт регулювання) впливає на об'єкти регулювання з метою збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, захисту життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів [2, с. 357].

С. Домбровська, В. Коврегін, А. Помаза-Пономаренко, О. Колонов досліджуючи державне управління з позицій соціального, економічного і екологічного розвитку, зазначають, що механізмом формування державного управління у сфері

безпеки соціально-еколого-економічних систем доцільно є комплекс методів та інструментів державного впливу у сфері охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування, розвитку «зеленої» економіки і покращення добробуту громадян [1, с. 43].

Таким чином, механізм державного управління у сфері формування і реалізації екологічної політики можна визначити як сукупність цілей, принципів, функцій, форм, методів та інструментів, за допомогою яких держава як суб'єкт регулювання здійснює: 1) нормативно-правове регулювання у сфері захисту довкілля; 2) створює умови для ефективного і раціонального природокористування і відновлення екосистем; 3) сприяє сталому розвитку держави, суспільства і територій; 4) формує структурно-функціональне і організаційно-управлінське забезпечення контролю і моніторингу в екологічній сфері; 5) представляє інтереси громадськості у сфері захисту життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища тощо.

Визначені завдання реалізації екологічної політики на регіональному рівні передбачають впровадження, реалізацію і оптимізацію нормативно-правового, адміністративно-організаційного, фінансово-економічного, інформаційно-комунікаційного та інституційного механізмів державного управління. Виокремлені механізми державного управління у сфері формування і реалізації екологічної політики не представляють собою вичерпну систему державного регулювання в сфері охорони навколишнього середовища, але виступають як провідні групи державно-управлінських механізмів як сукупності відповідних методів, засобів, прийомів та інструментів управління. З іншого боку, виділені механізми управління знаходяться в системній взаємодії один з одним і виявляють свою ефективність як сукупний синергетичний результат впливу на об'єкт управління. Крім того, слід зазначити, що в контексті реалізації положень концепції сталого розвитку, існує низка чинників, які створюють умови і стратегічні пріоритети функціонування виокремлених механізмів. Нами визначено наступні чинники вдосконалення і відтворення механізмів

державного управління у сфері формування і реалізації екологічної політики: по-перше, регіональна специфіка державного управління; по-друге, багатосуб'єктність державного управління у сфері охорони довкілля у вигляді державно-приватно-громадського партнерства; по-третє, євроінтеграційні орієнтири екологічного розвитку на національному і регіональному рівнях.

Таким чином, серед пріоритетних напрямків шляхи підвищення ефективності реалізації існуючих механізмів екологічного управління на регіональному рівні нами виділено: по-перше, адаптація національного екологічного законодавства до європейського згідно Угоди про асоціацію і впровадження європейських практик економічного стимулювання в розвитку «зеленої» економіки; по-друге, посилення повноважень і впливу на прийняття управлінських рішень в сфері охорони довкілля регіональних органів державного управління; по-третє, створення умов для соціально-еколого-економічного розвитку регіонів, зокрема для регіонального «зеленого» інвестиційного клімату; по-четверте, впровадження системи електронного екологічного урядування на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; по-п'яте, інкорпорація інструментів міжсекторного соціального партнерства в систему загальнодержавного і регіонального екологічного управління.

Література:

1. Домбровська С.М., Коврегін В.В., Помаза-Пономаренко А.Л., Коленов О.М. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем : монографія. Х. : НУЦЗУ, 2017. 244 с.

2. Коленов О. Теоретичні засади механізму формування та реалізації державної екологічної політики в Україні. Ефективність державного управління: зб. наукових праць. 2014. Вип. 38. С. 354-360.

3. Марич Х. Співвідношення державної екологічної політики і екологічного законодавства України. Підприємництво, господарство і право. Екологічне право. 2019. № 11. С. 187-191.

4. Сергієнко Л.В., Дзюбенко О.М., Ожго С.В. Державна екологічна політика України та правовий механізм її формування і реалізації. Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 3(89). С. 191-200.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-005-6-5>

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЯВИЩА КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

Гурієвська В. М.

*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри парламентаризму
та політичного менеджменту
Національної академії державного управління
при Президентіві України
м. Київ, Україна*

Корупція як негативне соціальне явище є джерелом економічних, політичних і соціальних ризиків для українського соціуму. В публічному управлінні України, незважаючи на значну популярність у вживаності, продовжує демонструвати свою стійкість, що дозволяє припустити існування факторів, які не враховуються в державних стратегіях боротьби з корупцією.

Таким фактором, перш за все, є психогенна природа явища корупції, що означає звертання до глибинної сутності існуючої проблеми і усвідомлення її системо-твірною характеру.

Більшість наукових досліджень визначають корупцію як конфлікт між діями посадової особи та інтересами його працедавця, або як конфлікт між діями виборної особи і інтересами суспільства (М. Вебер, Р. Мертон, М. Джонстон, Я. Кузьмінов і ін.).